

## SPRAWOZDANIE ZE ŚRODKOWOEUROPEJSKIEGO KONGRESU HISTORII GOSPODARCZEJ, RZESZÓW, 28–29 LISTOPADA 2022 R.

### SUMMARY

**The report from the Central European Congress of Economic History, Rzeszów, November 28–29, 2022**

Central European Congress of Economic History. Modernization processes in «Younger Europe» was held in Rzeszów on November 28–29, 2022. The organizers of the Congress set themselves the goal of integrating academic circles dealing with economic and social history from the countries of Central and Eastern Europe, Poland, Slovakia, the Czech Republic, Romania, Hungary, Ukraine, and Balkan States. Most space during the Congress was devoted to debates on modernization processes was the leading theme of this international conference.

KEYWORDS: social history, economic history, modernization

### STRESZCZENIE

Środkowoeuropejski Kongres Historii Gospodarczej. Procesy modernizacyjne w «Młodej Europie» odbył się w Rzeszowie w dniach 28–29 listopada 2022 r. Organizatorzy Kongresu postawili sobie za cel integrację środowisk naukowych zajmujących się historią gospodarczą i społeczną z krajów Europy Środkowej i Wschodniej, tj. Polski, Słowacji, Czech, Rumunii, Węgier, Ukrainy oraz państw bałkańskich. Najwięcej miejsca w trakcie trwania Kongresu poświęcono na debaty dotyczące procesów modernizacyjnych, bowiem modernizacja była hasłem wiodącym tej międzynarodowej konferencji.

SŁOWA KLUCZOWE: historia społeczna, historia gospodarcza, modernizacja

W Rzeszowie, w dniach 28–29 listopada 2022 r. odbył się Środkowoeuropejski Kongres Historii Gospodarczej. Głównym hasłem Kongresu były „Procesy modernizacyjne w «Młodej Europie»”. Na czele komitetu naukowego stanął prof. dr hab. Paweł Grata. W Kongresie udział wzięli

naukowcy z różnych krajów i reprezentujący wielorakie dziedziny nauk humanistycznych i społecznych: historycy, ekonomiści, socjologowie, medioznawcy, politolodzy, a także archeolodzy oraz pedagodzy. Organizatorzy Kongresu postawili sobie za cel integrację środowisk naukowych zajmujących się historią gospodarczą i społeczną z krajów Europy Środkowej i Wschodniej, tj. Polski, Słowacji, Czech, Rumunii, Węgier, Ukrainy oraz państw bałkańskich. Aspektem przewodnim Kongresu było ukazanie procesów modernizacyjnych zachodzących w gospodarce i społeczeństwie Europy Środkowej i Wschodniej. Celem Kongresu była ponadto integracja środowisk naukowych zajmujących się historią gospodarczą i społeczną krajów Europy Środkowej i Wschodniej.

Organizatorzy zapewniali udział w Kongresie w formie stacjonarnej oraz zdalnej. Obrady Kongresu transmitowane były również przez platformę MS Teams. W takiej formule głos zabrali niektórzy uczestnicy obrad. Organizatorem Kongresu było Kolegium Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego. Kongres sfinansowano ze środków grantowych w ramach projektu Ministerstwa Edukacji i Nauki Doskonała Nauka – wsparcie konferencji naukowych. Patronat honorowy nad wydarzeniem objął minister edukacji i nauki Rzeczypospolitej Polskiej.

Podczas dwudniowego Kongresu swoje osiągnięcia naukowe przedstawiło 112 prelegentów, którzy reprezentowali ośrodki naukowe z Niemiec, Ukrainy, Węgier, Słowacji, Grecji, Rumunii, Czech, Turcji oraz Iranu i Indii. 84 referaty zostały wygłoszone w sześciu panelach tematycznych. Każdy dzień Kongresu otwierała sesja plenarna. W pierwszym dniu Kongresu sesji plenarnej przewodniczył prof. P. Grata. Tego dnia debatowano w siedmiu panelach tematycznych. Panel pierwszy zatytułowany był: „Państwa i instytucje w procesach modernizacyjnych”, przewodniczył mu dr hab. Bartłomiej Biskup. Panel drugi moderował prof. P. Grata i był on poświęcony dyskusji wokół problemów „Społeczeństwa w czasach modernizacji”. Panel trzeci „Modernizacja ekonomiczna i kapitał” poprowadził prof. Jan Kęsik. W panelu czwartym dyskutowali doktoranci i studenci pod kierunkiem dr. Joachima Popka i został on zatytułowany „Młodzi badacze modernizacji i ich badania”. Panel piąty „Countries and Institutions” poprowadził dr Bartosz Pasterki, z kolei panel szósty dr Hubert Kotarski „Social Modernization”, a panel siódmy „Economy and Technology” prof. Henrietta Nagy.

Drugiego dnia odbyła się sesja plenarna pod przewodnictwem dr. hab. prof. UR Andrzeja Bonusiaka oraz dwa panele. Panelowi pierwszemu „Economy and Technology” przewodniczył dr Joachim Popek, a panelowi drugiemu „Społeczeństwo w czasach modernizacji” dr hab. prof. UR Edyta Czop.

W Kongresie wzięli udział uczeni skupiający się zarówno na aspektach z zakresu ekonomii i gospodarki, jak również badający procesy społeczne zachodzące w Europie Środkowej i Wschodniej w XIX i XX w. Wystąpienia konferencyjne

obejmowały szeroki zakres zainteresowań. Dyskutowano o polityce monetarnej państw, bankowości – referat prof. Mirosława Kłuska z Uniwersytetu Łódzkiego: *Bankowość w Generalnym Gubernatorstwie (1939–1944)*, czy zaangażowaniu kapitałów prywatnych i publicznych w rozwoju przedsiębiorczości indywidualnej i państwowej, np. referaty Mariusza Jastrzębia z Collegium Civitas: *Obcy kapitał i nowoczesność: Polska lat siedemdziesiątych XX wieku*, Roberta Andrzejczyka z Muzeum Józefa Piłsudskiego: *Scandinavian foreign investments in Poland during interwar period*.

Jednak najwięcej miejsca poświęcono na debaty dotyczące procesów modernizacyjnych, bowiem modernizacja była hasłem wiodącym Kongresu. Uczestnicy obrad prezentowali to zagadnienie w różnym ujęciu – w perspektywie europejskiej, np. referat Dariusza Jeziornego z Uniwersytetu Łódzkiego: *Państwa naddunajskie po rozpadzie Austro-Węgier w ekonomicznych kalkulacjach rządu brytyjskiego*; środkowoeuropejskiej – referat Emilii Jankowskiej-Ambroziak z Uniwersytetu w Białymstoku: *Europejska współpraca terytorialna na obszarze Europy Środkowo-Wschodniej jako instrument wsparcia rozwoju społeczno-gospodarczego* czy w odniesieniu do poszczególnych państw, np. temu zagadnieniu poświęcony był referat Sergiusza Leończyka z Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach: *Procesy modernizacyjne w odradzającej się gospodarce łotewskiej w latach 1918–1940*. W takim ujęciu mówiono o procesach modernizacyjnych w kolejnictwie, referat Dawida Kellera: *Bariery modernizacji kolejnictwa krajów Europy Środkowo-Wschodniej (1945–1989)*, różnych branżach przemysłu, np. referat Marcina Szymańskiego z Uniwersytetu Łódzkiego: *Modernizacja Łódzkiego Okręgu Przemysłowego w latach 70. XX wieku a ochrona środowiska*; w rozbudowie miast, np. referat Kamila Śmiechowskiego z Uniwersytetu Łódzkiego: *Modernizacyjny wymiar debat o przyszłości miast w Królestwie Polskim przed I wojną światową*, sytuacji na wsi, np. referat Włodzimira Staraka z Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University: *Wpływ okupacji sowieckiej na życie gospodarcze ludności wiejskiej Galicji Wschodniej 1939–1941* czy referat Izabeli Oláh z Hungarian University of Agriculture and Life Sciences: *Family farms in Hungary*. Modernizacja utożsamiana z emancypacją wybrzmiewała w referatach poświęconych kobietom, np. referat Małgorzaty Dziekanowskiej z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie i Krzysztofa Bondyra z Fundacji Społeczeństwo i Gospodarka: *Rola Kół Gospodyń Wiejskich w procesach rozwoju wsi* czy piszącej te słowa: *Rola kobiet w procesach modernizacyjnych wielkich ośrodków przemysłu włókienniczego przełomu XIX i XX wieku na przykładzie Łodzi*, bo również i na takie ujęcie zagadnienia znalazło się miejsce w dyskusjach kongresowych.

Panel młodych uczonych poświęcony był w znaczącej części nowoczesnym technologiom i dobrze obrazuje jego kształt referat Roksany Zdunek z Uniwersytetu

Jagiellońskiego: *Młodzi w „Młodej Europie”. Użytkowanie mediów przez generację Z jako element procesu modernizacji społeczeństw Europy Środkowo-Wschodniej.*

Prezentacja wybranych tytułów referatów w żadnej mierze nie oddaje rozmiarów i zakresu dyskusji naukowej, która miała miejsce podczas Kongresu. Owocem dwudniowego Kongresu będzie publikacja zbiorowa, która da obraz tego, jak poważnym przedsięwzięciem naukowym była rzeszowska konferencja, podczas której podjęto wiele ważnych zagadnień z zakresu historii społecznej i gospodarczej wieków XIX i XX.

Marta Sikorska

Uniwersytet Łódzki • University of Lodz

 <https://orcid.org/0000-0001-6393-3391>

## NOTKA O AUTORCE (ABOUT THE AUTHOR)

**Dr hab. Marta Sikorska** – prof. uczelni, zatrudniona w Katedrze Historii Polski XIX w. na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Łódzkiego, autorka m.in. biografii Aleksandry Piłsudskiej.

**Zainteresowania naukowe:** historia społeczna XIX i XX w., historia kobiet, historia socjalizmu na ziemiach polskich.



e-mail: [marta.sikorska@uni.lodz.pl](mailto:marta.sikorska@uni.lodz.pl)